

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Tudomány a zöldbén

Forrás:

Pesti Napló

Bp.

1922. VI. 24

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old.)

Osztályozás

Tárgy

902.6

Hely

Margitsziget

Idő

"1922"

Személy

Tudomány a zöldbén

Szent Margit legendája és egy középkori véres „atrocitás“

(Saját tudósítónktól.) A csendes romantikát, amely Szent Margitról mond régi meséket: a margitszigeti romokat megszállta ma a szines és zajos élet. Az Országos Régészeti Társulat szezonzáró ülését a szabad ég alatt, a romok között tartotta, ahova kivonult Kúzsinszky Bálint egyetemi tanár elnök vezetésével a társulat számos tagja, a Műemlékek Országos Bizottságának képviselője és velük sok vendég. Nagyszámban voltak hölgyek is, akiknek lenge nyári toalettje festői színpompába olvadt a mélán poétikus milióval.

Az előadás, amelyet Lux Kálmán műegyetemi magántanár tartott, ezuttal helyszíni bemutató volt. A Margitsziget rendezési tervével kapcsolatosan folytatott ásátásainak eredményéről számolt be. A régi franciskánus templom alapjainak és a premontrai templom romjainak feltárása s különösen a Szent Dömökös-rendi női kolostor maradványainak felkutatása nagyon értékes eredményeket hoztak napfényre. Különösen értékes lelet a kolostor márvány szökőkútja és a Szent Margit korából való fehérmárvány-oltár. A feltárt alapokat, a faragott pilléreket, cirádás köveket sorra láthatta az előadás közönsége, amely hol egy szentélyben állott, hol egy lesüppedt medencében, amely valaha az apácák kórusa volt. Kis faházban egy kiásott harangot is lehetett látni, amely a tizennegyedik századból való, s amely Lux Kálmán kalapácsütése nyomán tiszta hangon belekondult az alkonyatba, mintha csak a régi halott apácákat hívná még egyszer/vecsernyére.

A főképpen építészeti szempontokat kereső előadás után dr. Bartucz Lajos egyetemi magántanár szolgált egy rögtönzött számmal. Az 1915-ben Salkovich műszaki főtanácsos vezetése alatt folyt ásátások alkalmával megállapított felfedezéséről számolt be. A mai nyelven szólva, egy középkori atrocitás ismeretlen részleteiről beszélt. Ahol állott, a dudvával benőtt süppedék felett valamikor sekrestye volt. Itt két esontváza bukkantak, amelyek körül vaspántos tölgyfakoporsó nyomait fedezték fel. Két husz-huszötéves ifjú esontváza volt ez s közülük az egyik borzalmas érdeklődést mutatott. Az egész esontváz össze volt vágva. Mely kardvágás hasította szét a homlokát, a koponya tetejét s az arcon látható vágás azt mutatta, hogy az orrát levágták. Egy másik vágás három fogát törte ki. A karok összevagdosva, a bal kézfej levágva, mély vágások a combon és a lábszáron. Mint a csontok patinája mutatta, a vágások az élő embert érték, nem pedig később a csontvázat.

A csontváz a templom első idejéből való, s kétségtelenül Béla macsói hercege. Az Árpád-házi hercegek között a legrokonszenvesebb volt, s félték, hogy trónkövetelőnek lép fel. Ezért kellett meghalnia. Németújvári Henrik a szigetre csalta. Párviadalra hívta és azt üzenté neki, hogy gyáva. Béla herceg erre elment a viadalra. A szigeten orvul bérencek támadtak rá és összekaszabolták. Az apácák rakták koporsóba szétdarabolt testét és eltemették a sekrestye alá. A csontokat a Néprajzi Múzeum őrzi.

Ez is romantika, de véres árnyakat rajzolt a romokra, amelyek ekkor már mind jobban beletompultak a leereszkedő estébe. A tudós régészek még csoportokba verődve vitatkoztak egy-egy kő előtt. Lux Kálmán a premontrai

kolostor fala alatt magyarázta megégyeszer, hogy mi volna a feladat a romok megmentésére, s hófehérhajú urak selyemharisnyás kisasszonyokat segítettek fel a kőfalakra, amikor dr. Gerevich Tibor titkár, a legkedvesebb akadémikus kiadta a jelszót:
— Menjünk sörözni!
S a régészeti „ülést“ most már fehér abroszok mellett folytatták.